

Upravištvost: Ljubljana, Knafjeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Preobrat

Ne le srednjeevropski, temveč ves evropski položaj se v zvezi z naglim in z vznemirljivim razpletom sudetske krize spreminja tako rekoč vsako uro. V tem naglem razvoju dogodkov pa so za še tako globokega poznavalca razmer sleherni predvidevanja izključena, ker se v razvoj situacije poleg nekaj stalnih elementov, ki so v zvezi ali z diplomatskimi akcijami ali s samim sudetskim problemom v češkoslovaški republiki, neprestano vrivajo tudi neštete nepreračunljive okoliščine, ki postavljajo vse trenutne poglede na glavo.

Nove diplomatske pobude, med njimi zlasti najnovejša važna senzacija o Chamberlainovem naglem obisku pri Hitlerju, komaj tri dni po Hitlerjevem govoru v Nürnbergu, kažejo, da se je češkoslovaško-nemški spor te dni toliko zaostрил, da je mir že visel na zelo tenki niti. Incidenti na Češkoslovaškem, ki so si v naraščajočem obsegu sledili drug za drugim ves ta teden, so ustvarili psihološko razpoloženje, ki ni obetalo prav nič dobrega za bližnje dni. Razen tega se je zlasti z italijanskim uradnim tolmačenjem Hitlerjevih ponedeljskih izjav o pravici sudetskih Nemcev do samoodločbe razširilo po vsej Evropi splošno prepričanje, da preostajata za rešitev sudetskega vprašanja zares samo še dve rešitvi: plebiscit ali vojna, kakor je to na nedvoumen način poudarila rimska »Informazione Diplomatica«.

Dočim so se v ponedeljek zvečer in tudi že v terek točmačile Hitlerjeve nürnberške izjave sicer kot zelo ostre enunciacije, ki pa še niso povsem zaprle vrat za nadaljnja pogajanja, se je po italijanskem posegu v razvoj začela tudi na zapadu kazati vedno večja razdvojenost javnega mišljenja v pogledu pravice sudetskih Nemcev do samoodločbe, kakor da bi bil v njenem priznanju odslej edini izhod za ohranitev evropskega mira. Londonski »Times« so se spet zavzeli za pravico do samoodločbe »kot edino osnovo, na kateri more Evropa v sedanjih dobi nacionalizma doseči mir in varnost«. Po mnenju tega konservativnega lista bi bilo povsem napačno že v naprej izključiti možnost plebiscitarne rešitve sudetskega vprašanja s sklicevanjem na nezna- ne daljane namene Nemčije. Seveda so tudi »Times« prepričani, da je realizacija načela o samoodločbi mogoča samo v mirnem ozračju, ne pa v tako razdraženem, kakšno je sedanje, vendar ni mogoče prezreti okoliščine, da se vplivni angleški list spet zavzema za solucije, ki so se zdele od vsega začetka že v naprej izključene.

Pa tudi del francoskega časopisja je po stališču, ki ga je o sudetskem vprašanju zavzela Italija, začel kazati večjo neodločnost in nekateri listi so že začeli zagovarjati najbolj nepričakovane rešitve. Tako priporoča na primer sicer zmerni »Figaro« izmenjavo nemškega in češkega prebivalstva na Češkoslovaškem, »Jour« se poteguje za »nevtalizacijo« Češkoslovaške, sam Blum pa priporoča poseg Runcimana v razvoj dogodkov z novim in seveda širšim posredovalnim predlogom. Celo oficijozni »Temps«, ki doslej ni prezrl naporov češkoslovaške vlade za mirno rešitev spora, svetuje sedaj isti vladi »zmernost ter previdnost pred slehernim prenapetostjo«.

V tem napetem ozračju je kot bomba delovala v sredo zvečer vest iz Londona, da se je angleški premier odločil za osebni razgovor z nemškim kancelarjem. Iz prvih poročil še ni bilo jasno razvidno, zakaj in na čigavo pobudo je prišlo do te nenadne Chamberlainove odločitve. Iz Daladierove izjave v sredo zvečer izhaja, da se francoska vlada s Chamberlainovim sklepom strinja. Iz poročil italijanskih listov pa je prav tako razvidno, da se je Chamberlain odločil za svoj korak tudi po prejšnjem sporazumu z Rimom, kajti angleški odpravnik poslov v Rimu je že v sredo popoldne obvestil italijanskega zunanjega ministra o Chamberlainovi nameri.

Po novjših londonskih informacijah smemo nadalje soditi, da je na Chamberlainovo odločitev neposredno vplivalo predvsem Runcimanovo poročilo o položaju v sudetskih krajih. Chamberlain je znano brzojavko Hitlerju že v sredo zjutraj predložil svoji vladi v odobritev. Nekateri njegovi ministrski tovariši so bili baje proti njegovi nameri, drugi pa so izražali skepso v uspeh njegove nove akcije. S podporo zunanjega, notranjega in finančnega ministra pa je končno le dosegel pristane ostalih tovarišev.

Ako so bili ti nagibi v glavnem odločilni za Chamberlainov sklep, uganka o Chamberlainovih namERAH s tem še ni rešena. Vprašanje je, kakšne zahteve in kakšne predloge prinaša Chamberlain v Berchtesgaden. V angleških

Chamberlain se že vrača v London

Včeraj popoldne je imel s Hitlerjem v Berchtesgadenu večurni razgovor, danes pa se že vrne v London, čeprav je bilo prvotno napovedano, da bo ostal v Nemčiji do sobote

London, 15. sept. br. Ministrski predsednik Neville Chamberlain je danes ob 8.35 krenil na svojo zgodovinsko pot na sestanek z nemškim kancelarjem Hitlerjem v Berchtesgaden. Ze zgodaj zjutraj je prišel v ministrsko predsedstvo, kjer je imel še kratek sestanek z zunanjim ministrom lordom Halifaxom in finančnim ministrom Simonom. Ob 8. se je podal v Buckinghamsko palačo, kjer ga je sprejel kralj v kratki avdijenci. Od tam je krenil na letališče v Hestonu, kjer je že čakalo posebno letalo imperijske letalske družbe.

Na letališču se je zbrala velika množica, ki je ministrskega predsednika navdušeno aklamirala in vzklkala: Naj živi Češkoslovaška! Branite demokracijo! Ministrski predsednik si je natanko ogledal letalo, in smeje prosil pilota, naj vozi previdno, da se ne bo kaj zgodilo, ker je to kljub temu, da je star že 70 let, njegovo prvo potovanje s tem modernim prometnim sredstvom. Ko se je poslovil z navzočnimi odličniki, se je še obrnil k zbranim novinarjem in jim spregovoril par besed, potem pa je stopil v letalo, ki je takoj nato, ob 8.35, odletelo.

Chamberlaina spremljata na poti gosposdarski svetovalec angleške vlade Horace Wilson, ki je eden izmed njegovih najbližjih sodržavnikov in je na tem mestu že od leta 1930. Zelo vplivno je Wilson že posegal v razprave o češkoslovaškem vprašanju in je na glasu priznanega strokovnjaka za srednjeevropske zadeve. Poleg nje spremlja ministrskega predsednika načelnik oddelka za srednjo Evropo v zunanjem ministristvu William Strong, ki je še pred kratkim obiskal Berlin, Prago in Pariz ter je imel razgovore z vodilnimi državniki.

Prihod v Monakovo

Monakovo, 15. septembra. AA. (DNB) O Chamberlainovem prihodu v Monakovo so se zvedele že tele podrobnosti: Na monakovskem letališču so razobesili zastave s kljukastim križem in britanske zastave. Mnogo sto ljudi se je zgrnilo okoli letališča. Ko je predsednik britanske vlade Chamberlain stopil iz letala, ga je prvi pozdravil britanski poslanik Henderson, nato pa nemški zunanji minister Ribbentrop. Dobre volje in v nepriznjenem razgovoru se je Chamberlain v družbi Ribbentropa in britanskega poslanika Hendersona odpeljal z letališča s avtomobilom. Na vožnji proti postaji je prebivalstvo Chamberlaina prisrčno pozdravljalo. Ko je prišel na slavnostno okraščeno postajo, ga je v čakalnici pozdravil Gauleiter Wagner, nato ga je pa z Ribbentropom spremlil do vlaka. Malo pred odhodom posebnega vlaka je na postajo prišel tudi bavarski državni namestnik general Epp. Ob 13.16 je vlak odpeljal proti Berchtesgaden. Ko je zapuščal postajo so Chamberlaina pozdravljali vzkliki »Heil!«

Razgovor

Berchtesgaden, 15. septembra. AA (DNB) Nekaj minut po 16. se je Chamberlain pripeljal v družbi zunanjega ministra v Ribbentropa s posebnim vlakom na berchtesgadensko postajo. Tam sta ga sprejela minister dr. Meixner in Hitlerjev adjutant major Stumpf. Po kratkem postanku v Grandhotelu sta spremlila Chamberlaina proti Hitlerjevi vili.

Berchtesgaden, 15. septembra. h. S Hitlerjevimi avtomobilom se je Chamberlain odpeljal najprvo v hotel, od tam pa na Obersalzberg, kamor je prišel ob 16.55. Kancelar Hitler je prišel

krogih zatrjujejo, da se angleški premier, ki je odšel k Hitlerju s konkretnimi zahtevami ne bo zadovoljil samo s splošnimi objubami. Po italijanskih informacijah pa se njegov razgovor s Hitlerjem ne more nanašati samo na sudetsko vprašanje, marveč na vsa sporna vprašanja, ki zadevajo angleške odnose z Nemčijo in Italijo. Zato v Rimu pozdravljajo Chamberlainov korak, pri čemer označujejo angleškega premiera — v skladu z vso njegovo dosedanjjo »politiko miru za vsako ceno« — kot »poštenega posredovalca, kakršen bi bil moral biti na manjšem področju tudi lord Runciman, ako bi bil to znal«.

Ne glede na ta zanimiva ugibanja o ozadju Chamberlainove najnovejše akcije in ne glede na rezultat njegovih razgovorov s Hitlerjem, o katerem želimo, da bi bil v skladu tako z resničnimi interesi evropskega mira kakor interesi češkoslovaške republike, smemo reči, da predstavlja Chamberlainova odločitev usoden preobrat v razpie-

Chamberlainu po vrtu nasproti, kjer se je z njim zelo prisrčno pozdravil. Po pozdravu in medsebojni predstavitvi so gostom najprvo servirali čaj, nakar sta se kancelar Hitler in ministrski predsednik Chamberlain takoj umaknila v Hitlerjevo delovno sobo, kjer so se okrog 17.30 pričeli razgovori, ki so trajali do pozno zvečer. Razgovorom prisostvujejo z nemške strani še zunanji minister Ribbentrop, z angleške strani pa berlinski poslanik Henderson in načelnik srednje-evropskega oddelka zunanjega ministristva William Strong. Kako potekajo razgovori seveda še ni znano. V okolici kancelarja Hitlerja kažejo velik optimizem. Eden najbližjih Hitlerjevih sodržavnikov je izjavil, da so prepričani, da je Chamberlain prinesel lepo vreme.

★

Berlin, 15. septembra. br. Razgovor Chamberlaina in Hitlerja je trajal do 20. Chamberlain je nato s svojim spremstvom odšel z Obersalzberga nazaj v Berchtesgaden, kjer bo prenočil, jutri zjutraj pa se z letalom vrne v London, da se posvetuje z vlado. V par dneh se bodo razgovori nadaljevali.

★

Hitlerjeve priprave

Berchtesgaden, 15. septembra. (Stefani). Državni kancelar Hitler je prebil današnji popoldan v svojem delovnem kabinetu in pripravil gradivo za razgovor z britanskim premierjem ter zbral dokumente, ki dokazujejo krivice, ki jih je praška vlada prizadejala sudetskemu prebivalstvu. V dobro poučenih političnih krogih trde, da se razgovor med Hitlerjem in Chamberlainom ne omejuje samo na britanskega in nemškega šefa, temveč da bo Chamberlain, kakor vse kaže, pred odhodom v Berchtesgaden telefonsko govoril z Mussolinijem in

Mussolini za plebiscit

Izreka se proti češkoslovaški ter v celoti odobrava in podpira nemške zahteve

Rim, 15. septembra. AA. (DNB). »Pololo d'Italia« prinaša pod naslovom »Pismo Runcimanu« tale Mussolinijev članek:

Ko ste pred nekaj tedni zapustili London in odstopali v Prago, svet še ni imel jasne slike o vaši nalogi, o vaši kompetenci o o vaši odgovornosti. Ali je bilo vaše poslanstvo uradno? Ali ni bilo uradno? Vse je bilo zavito v nekažno londonško meglo. Ali je bila vaša naloga naloga posredovalca? Toda kakorkoli je to bilo, prišli ste v Prago v družbi celega štaba sodelavcev in pozornost vsega sveta je veljala vam. Vsakdo se je moral čuditi skrbnosti in vnemi, s katero ste se lotili svoje težke naloge. Zadnje tedne ste prebrali nešteto spomenic in na stotine pism, sprejeli ste mnogo in mnogo ljudi, razgovarjali ste se z voditelji vseh narodnosti. Kajti urediti je treba ne samo nemški problem, temveč tudi madžarskega, poljskega, slovaškega — toliko problemov, kolikor je narodnosti, s katero je Versailles »inflationiral« Benešovo republiko.

Prepričan sem, da ste v svojem srcu že prišli do spoznanja: ker ni češkoslovaškega naroda, tudi češkoslovaške države ne more biti. Prišli ste v družino, kjer ni niti minima prisrčnosti in razumevanja kakor med ljudmi iste krvi. Izumrli elementi češkoslovaške družine so raznovrstna plemena, ki drugo drugega ne morejo videti. Navdahnjena niso s centripetalno, ampak s centrifugalno silo. Samo sila jih drži skupaj. Kakor hitro bi ta sila odnehala, bi se neizogibno začel razpad Češkoslovaške. Versailles bi bil moral ustvariti novo češko zgodovinsko ime s homogenim češkim prebivalstvom. Toda namesto tega je iznašel češkoslovaški pojem skupnosti, ki je nikoli ni bilo. Tako se je ustanovila umetna država, ki je že pri rojstvu dobila

tu sudetske krize. Razgovor v Berchtesgadenu med angleškim premierom in nemškim kancelarjem o češkoslovaškem problemu vpadla v značilno fazo razpleta sudetske krize, v kateri se postavlja usodna alternativna rešitev: plebiscit ali vojna. Jasno je, da od tako važnih in usodnih odločitev nikdar ne bo mogla biti izključena Češkoslovaška, četudi je izven dvoma, da se je spor okoli Češkoslovaške že prenesel na področje odnošajev med velesilami. Naj bo dejanski rezultat razgovorov v Berchtesgadenu kakršenkoli, usodna povezanost češkoslovaškega problema z vsemi ostalimi evropskimi in tudi izvenevropskimi problemi je manifestirana že s samim dejstvom tega razgovora. To pa pomeni v nadaljni posledici, da bo sestanek dveh tako odgovornih državnikov v tem napetem trenutku prinesel znatno razčiščenje položaja. V dvomu smo lahko, ako naj se diplomatsko izrazimo, samo glede smeri tega razčiščenja. Bližnji razvoj pa nam bo tudi to skrivnost odkril.

Daladierjem. Pravijo, da gre za popolno razčiščenje stvari, da se doseže miroljubna ureditev.

Chamberlain o svojem potu

London, 15. sept. o. Pred svojim odhodom iz Londona je ministrski predsednik ob 8.30 številnim novinarjem, ki so se zbrali na croydonskem letališču izjavil:

»Odhajam v Nemčijo, da se sestane s kancelarjem in vodjo nemške države Hitlerjem, ker se je položaj tako zaostрил, da sem ta sestanek smatral za potreben. Moja politika je bila vedno politika miru in jaz vztrajam pri tej politiki. Nagli odgovor kancelarja Hitlerja na moj predlog za sestanek mi dokazuje, da ta sestanek ne bo ostal brez rezultata.«

Ribbentrop

o Chamberlainovem obisku

Berlin, 15. sept. o. Ponoči je nemški zunanji minister Ribbentrop glede na vest, da pride Chamberlain danes v Berchtesgaden sprejel znanega angleškega novinarja

V Londonu molče

Listi odobravajo Chamberlainovo pot — Službeni krogi ne povedo ničesar — Različna ugibanja

London, 15. sept. h. Skoro vsi angleški listi odobravajo sklep Chamberlaina zlasti pod vtisom razvoja dogodkov, ki groze z izbruhom evropske vojne. Angleški politični krogi vidijo v odločitvi Chamberlaina korak, ki naj odvrne največjo katastrofo. V uradnih krogih so glede potovanja Chamberlaina v Nemčijo zelo rezervirani in se boje, da se bo ta Chamberlainov korak s strani nemških odgovornih činiteljev napačno tolmačil kot znak slabosti. Pri tem opozarjajo na to, da sta tudi slični potovanja Simona leta 1935 in lorda Halifaxa leta 1937 ostali brez uspeha in prine-

sli le novo razočaranje. Temu nasproti naglašajo, da je na drugi strani nujno potrebno, da skuša Chamberlain v neposrednem osebnem stiku s Hitlerjem dobiti popolnoma točne informacije o namerah Nemčije ter da pri tej priliki na docela nedvoumen in jasen način raztolmači nemškemu kancelarju stališče Anglije.

V drugih krogih zatrjujejo, da sta ministra Duff Cooper in Hoare Belisha pozvala Chamberlaina, naj bo glede Češkoslovaške neposustljiv ter naj se vedno zaveda, da je Češkoslovaška tesno povezana s problemom francosko-angleške varnosti. V nekaterih krogih iz okolice samega Chamberlaina menijo, da bo Chamberlain skušal pridobiti Hitlerja za to, da v svrhu omilitja napetosti odredi takojšnjo demobilizacijo nemške oborožene sile ter da zlasti umakne nemške čete s češkoslovaške meje.

Tudi v opozicijskih krogih zasledujejo politiko Chamberlaina z največjo pozornostjo in z dosti skepse. Izvršni odbor delavske stranke je imel danes dolgo posvetovanje, vendar pa glede sestanka Chamberlaina s Hitlerjem ni zavzel nobenega stališča in čaka na povratek ministrskega predsednika iz Nemčije. Slej ko prej pa vztraja delavska stranka na svoji zahtevi po sklicanju parlamenta takoj po povratku Chamberlaina. V političnih krogih računajo s tem, da se bo zarlament sestel vsakega še med parlamentarnimi počitnicami, da bo imela tako spodnja zbornica priliko zavzeti svoje stališče.

Pred sestankom parlamenta

London, 15. septembra. AA. (Reuter). Zvedelo se je, da se bo parlament takoj sestel, ko se vrne Chamberlain iz Nemčije. Dan sklicanja parlamenta pa še ni določen, ker še ne vedo, kako dolgo bo Chamberlain ostal v Nemčiji. Parlament se bo sestel zato, da prouči Chamberlainovo poročilo o njegovem potu.

Posvetovanja v Londonu

London, 15. sept. h. Potovanje ministrskega predsednika Chamberlaina v Berchtesgaden ni izzvalo nikakega zastoja v posvetovanjih angleških državnikov, diplomatov in odgovornih činiteljev angleške oborožene sile. Finančni minister sir John Simon, ki je namestnik predsednika vlade, je bil danes spet v avdijenci pri kralju, kateremu je poročal o razvoju položaja v Evropi in o stališču angleške vlade. Kralj je sprejel tudi zunanjega ministra lorda Halifaxa.

Molitve za mir

London, 15. sept. (Reuter). Po cerkvah se vršijo molitve za mir. Prisostvuje jim velika množica. V westminstrski opatiji se jih je udeležila med drugimi tudi žena predsednika vlade Chamberlaina. Generalika »Armada izveličanja« Evangelina Booth je pozvala vse ustanove te armade na vsem svetu, da zapovedo molitve za mir in da naj prihodnji teden določijo poseben dan za te molitve v vseh večjih krajih.

Možnost koncentracijske vlade v Londonu

London, 15. sept. o. Znano je, da je imel Chamberlain ta teden celo vrsto razgovorov z voditelji opozicijskega tabora, predvsem z vodjo laburistične stranke majorjem Attleejem, s šefom liberalov Sinclairom ter z drugimi zastopniki obeh skupin v parlamentu. Sedaj se je izvedelo, da so na teh sestankih razpravljali o možnosti nacionalne koncentracije, ki je postala nujno potrebna sprčo vojne nevarnosti. Kakor zatrjujejo nekateri dobro poučeni krogi, nameravajo tako laburisti, kakor liberali pristati na Chamberlainove predloge. V tem primeru bo angleška vlada rekonstruirana tako, da bosta pritegnjena v kabinet major Attlee in Sinclair.

„Times“ proti vojni zaradi sudetskih Nemcev

Nov oster članek velikega londonskega lista — Chamberlain je šel na pot brez izdelanih načrtov

London, 15. septembra. b. »Times« so sredi po objavi vesti o Chamberlainovem obisku pri Hitlerju še enkrat na uvodnem mestu podčrtali potrebo plebiscitne rešitve sudetskega vprašanja z naslednjimi izjavami, ki so zbudila splošno pozornost:

»Absurdno bi bilo, ako bi morala izbruhniti vojna zaradi rasnih razlik v srednji Evropi. Splošno prepričanje v vseh krogih je, da bi bila taka vojna prava nesamet in zločin. Človeštvo bi zares že znorelo, ako bi se odločilo, da bi se države najbolj goste naseljene kontinenta uničile z medsebojnim bombardiranjem samo zato, ker so vzemirni tri milijoni in pol ljudi. Četudi upoštevamo, da je njih usoda velikega pomena, da je problem zelo zapleten in da gre za velike nacionalne ambicije, bi bilo vendarle fantastično tragično in idiotično, če samo pomisliti, da bi teh tri in pol milijona ljudi povzročilo, da se človeštvo izroči katastrofi.

Ti nagibi so verjetno napotili Chamberlaina, da se je odločil za sestanek s Hitlerjem in pribiti moramo, da je Hitler takoj prisrčno odgovoril na pobudo. Premier se podaja v Nemčijo brez kakršnegakoli predpisa, brez pripravljenih načrtov in sklepov. Seveda ima svoje ideje glede sudetskega vprašanja in jih bo prav gotovo razložil Hitlerju. Jasno pa je, da ne bi podvzel te poti, ako ne bi bil že v naprej računal z možnostjo vsaj načelnega sporazuma. Obisk bo omogočil izmenjavo jasnih izjav, ki ne bodo morda takoj dovele do rešitve, verjetno pa bodo ustvarile možnost za nova pogajanja. Veseliti se moramo trenutno, ker se je položaj izboljšal, in upati smemo, da se bo še bolj. Ni še mogoče reči, ali bodo razgovori v Berchtesgaden sledili tudi razgovori med Berlinom in drugimi prestolnicami, očitno pa je, da bodo rodili uspehe in da se bo mogoče spet poslužiti Runcimanovega posredovanja.

Pariška pričakovanja

Chamberlain bo govoril v imenu Anglije, Francije in Zedinjenih držav

Pariz, 15. sept. h. Vest o potovanju Chamberlaina v Berchtesgaden je vplivala v Parizu dokaj pomirjevalno. To potovanje smatrajo za zelo pozitivno akcijo, zlasti sedaj, ko obstaja najtesnejše sodelovanje med Londonom in Parizom in ko sta obe vladi točno določili svoje stališče, ki je popolnoma skladno. Že več dni so smatrali tako v Londonu kakor v Parizu neko izredno proceduro za edino sredstvo, ki se more dovesti do mirne rešitve. Chamberlainov razgovor s Hitlerjem po informacijah »Timesa« niso v naprej določili. Dogovorjen ni bil nikak konverzijski program in zlasti ni bilo po diplomatski poti v naprej ničesar pripravljenega. Težko si je zamisliti, da bi Chamberlainov napot ne rodil onih uspehov, ki jih pričakujemo. V Berchtesgaden bo Chamberlain avtoriziran interpret mirovne volje Anglije. Francije in Zedinjenih držav, preko tega pa vseh onih narodov, ki se še spominjajo podpisa, katerega so dali na Briand-Keillogov pakt. Chamberlain nastopa v Berchtesgaden kot interpret te plemenite moralne sile in predstavlja vest vsega sveta.

Vtis v Ameriki

New York, 15. septembra. AA. (DNB) Poročilo o Chamberlainovem potovanju v Nemčijo je povzročilo ogromno senzacijo v ameriskem časopisu. Po poročilih iz Washingtona je Chamberlainov sklep povzročil gotovo pomirjenje in olajšanje, ker se je pojavilo upanje za mirno rešitev češkoslovaškega vprašanja. »New York Times« označuje Chamberlainov korak kot nenavaden, vendar pa, pripominja, da ta korak popolnoma odgovarja politični sliki Evrope. V zgodovini mednarodnih odno-

šajev — piše list — je to edinstven primer, da predsednik vlade kakve velike države pod takšnimi okolnostmi in na tak način obišče šefa druge vlade.

Rimska sodba

Rim, 15. sept. br. Sklep Chamberlaina, da odpotuje na sestanek s Hitlerjem, je spodbudil italijanskemu zunanjemu ministru odpravnih poslov angleškega poslanstva Noel v sredo zvečer. Italijanski »Esi« objavljajo vest o tem sestanku na uvodnem mestu in v kratkih komentarjih naglašajo, da utegne postati ta sestanek izhodišče novega razvoja v češkoslovaškem vprašanju. Rimski krogi so prepričani, da se more le v najtesnejšem sodelovanju vseh velisli najti zadovoljiv izhod iz sedanjega mednarodnega položaja.

Zadovoljstvo v Rumuniji

Bukarešta, 15. sept. AA. (Havas). V Bukarešti menijo, da je Chamberlainovo potovanje zadnji poskus za mir. Dejstvo, da hoče Chamberlain na miren način urediti sedanje težave, so v Bukarešti sprejeli v vseh političnih krogih z največjimi simpatijami.

V Belgiji

Bruselj, 15. sept. AA. (Havas). Vest o sestanku med Chamberlainom in Hitlerjem, je tukaj povsod izzvala silno zanimanje in je znatno ublažila napetost in vznemirjenje, ki se je te dni širilo med javnim mnenjem. Socialistično glasilo »Peuple« piše med drugim, Anglija hoče jasno dokazati, da se ne boji nobenega sredstva, samo da bi ohranila mir.

Dve seji čsl. vlade

Kazenska ovadba proti Henleinu — Zastopniki Hlinkove stranke pri prezidentu Benešu

Praga, 15. sept. h. Politični odbor ministrov je imel danes popoldne dve seji. Prva se je pričela ob 16. pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Milana Hodže, druga ob 17. pod vodstvom predsednika dr. Edvarda Beneša. Na obeh sejah so podrobno proučili situacijo, ki je v notranje-političnem pogledu nastala, odkar se je vodstvo sudetsko-nemške stranke umaknilo iz Prage, ter po sročnji vesti, da pojde angleški ministrski predsednik Chamberlain sam v Berchtesgaden.

Henlein, ki je dovolil objavo dveh svojih proklamacij po nemški vladi, je bil kazensko prijavljen praškemu sodišču. Vodilni zastopniki češkoslovaške in nemškega denarstva na češkoslovaškem so sporazumno sklenili, da bodo zavodil izplačevali vloge rigorozno pod pogoji, pod katerimi so ti zavodil vloge sprejeli. Ta sklep velja tudi za manjše zavode, kakor razne mestne in ljudske hranilnice.

Praga, 15. sept. h. Predsednik republike je sprejel danes deputacijo slovaške ljudske stranke pod vodstvom narodnega poslanca dr. Tisa. Delj časa je razpravljal z deputacijo o položaju v državi in o posebnih slovaških problemih. Razgovori se bodo prihodnje dni nadaljevali.

V ČSR ni mobilizacije

Praga, 15. sept. br. Dunajska radijska postaja je danes ponovno objavila vest, da je bila odrejena na češkoslovaškem mobilizacija pet letnikov rezervistov. Ob enem je pozvala sudetske Nemce, naj se pozivu ne odzovejo. Nocoj je bil izdan uradni komunik, ki te vesti najodločneje demantira. Vesti o mobilizaciji na češkoslovaškem so tendenciozno izmišljene. Češkoslovaška vojska razpolaga s tolikim številom vojaštva, kolikor ga je potrebno za vzdrževanje reda in miru v državi. Dosedaj ni mobilizirala niti enega vojakov iz rezerve.

Nerisnična berlinska vest

Praga, 15. septembra. AA. (ČTK). Ponoči je DNB objavil poročilo, datirano iz Karlovih Varov, ki pravi, da so bili po tamkajšnjih informacijah aretirani od državne policije nekateri Henleinovi poslanci, ter da jih je policija stavila pred izredno sodišče. ČTK je pooblašena, da to poročilo kategorično demantira, ker je popolnoma izmišljeno. DNB navaja, da je med aretiranimi tudi poslanec Künzler, DNB je očitno pozabil, da je vodstvo sudetsko-nemške stranke v Čehu omajalo okoli pol dneva ravno Künzler med člani delegacije sudetskih Nemcev, ki so bili navedeni na sestanku Henleina s člani misije lorda Runcimana. Od prgašitve obrednega stanja nihče ni bil aretirani z namenom, da bi bil stavljen pred izredno so-

dišče, najmanj pa kak poslanec sudetsko-nemške stranke. Edini, ki bi mogel priti v postev, bi bila ona oseba, ki je bila aretirana v hotelu v Čebu, iz katerega so streljali na ulico. To je bil neki nižji uradni sudetsko-nemške stranke. Kljub temu bo po sodišče še sklepalo o tem, ali raj pride pred izredno sodišče ali ne.

Praške informacije o nemškem stališču

Praga, 15. sept. b. »Prager Tagblatt« doznava iz berlinskih diplomatskih krogov, da je imel angleški poslanik Henderson včeraj daljši razgovor z državnim podtajnikom v nemškem zunanjem ministrstvu Weizsäckerjem. Predmet razgovora ni znan, vendar se je opazilo, da Henderson po razgovoru ni kazal na zunaj preveč zadovoljstva.

V razpoloženju nemških odgovornih krogov je v ostalem opaža taktika čakanja, ki se je v napovedjo Chamberlainovega obiska pri Hitlerju spremenila celo v zaprtost. V zunanjem ministrstvu se omejujejo na izjavo, da je nemško stališče izčrpno pojasnil Hitlerjev ponedeljski govor.

Razširjenje obsednega stanja še na dva okraja

Praga, 15. sept. AA. (Havas). Obsedno stanje je proglašeno še v dveh okrajih. Sta to okraja Krasnice in Jablono.

Splošna stavka v sudetskih pokrajinah

Praga, 15. sept. AA. (DNB) V sudetsko-nemških pokrajinah je proglašena splošna stavka. V Libercu so vse trgovine zaprte. Delavci so zapustili tovarne. Listi ne izhajajo. Nocojšnja »Reichenberger Zeitung« ni mogla iziti, ker je vse osebe stopilo v stavko. Kako dolgo bo stavka trajala, ne vedo.

Praga, 15. sept. br. Nemška soc. dem. strokovna zveza je izdala proglas, v katerem ostro protestira proti generalni stavki ter poziva vse svoje člane, da gredo na delo.

Iz državne službe

Beograd, 15. sept. p. Poštni kontrolor Alojzij Uršič je bil premeščen iz Stare Pazove v Dolnjo Lendavo. Za monopolnega pristava v 8. položajni skupini je bil imenovan Boris Eksel in ljubljanski tobačni tovarni, za kmetijskega uradnika v 8. položajni skupini Franjo Pavlica pri kmetarskem zavodu v Škofji Loki, pri kmetijski ogledni in kontrolni postaji v Ljubljani pa inž. Franjo Janežič.

Zadnja poročila:

Po sestanku

Nemški uradni komunik — Chamberlainova izjava o razgovoru s Hitlerjem — Presenečenje v Londonu in Parizu

Berchtesgaden, 15. sept. br. Po čajanki, ki jo je bil priredil Hitler na čast Chamberlainu, sta se Hitler in Chamberlain umaknila v posebno sobo, kjer so se nadaljevali razgovori. Ob 19.25 se je vrnil Strong v hotel z debelo aktovko dokumentov. Ob 20.20 je prišel za njim iz Obersalzberga tudi ministrski predsednik Chamberlain v spremstvu nemškega ministra Meissnerja. Nemški zunanji minister Ribbentrop je ostal pri Hitlerju na Obersalzbergu. Chamberlain se je umaknil v svoje apartmane in zahteval takojšnji telefonsko zvezo z Londonom.

Uradna nemška agencija DNB je izdala o današnjem sestanku naslednji komunik: Kancelar Hitler je imel danes na Obersalzbergu razgovor z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom. Oba državnika sta obširno in prostodušno izmenjala misli o političnem položaju. Angleški ministrski predsednik se vrne jutri zjutraj v London, da se posvetuje z vlado. V par dneh bo sledil drugi razgovor.

Po povratku v Obersalzberga je Chamberlain izjavil v Berchtesgaden zbranim novinarjem: »S kancelarjem Hitlerjem sem imel prijateljski razgovor. Jutri se vrnem v London. S Hitlerjem se bom čez nekaj časa zopet sestel.«

Chamberlain se je vrnil z Obersalzberga zelo miren in dobro razpoložen. London, 16. sept. br. Šele v poznih večernih urah se je izvedelo, in to iz nemškega komunik, ki ga je objavil DNB, da se Chamberlain vrača že jutri. Vest je izzvala največje presenečenje v vseh političnih krogih.

Pariz, 15. sept. br. Vest, da se bo angleški ministrski predsednik Chamberlain že jutri vrnil v London, je izzvala v tukajšnjih krogih največje presenečenje. Splošno se je pričakovalo, da bodo razgovori med Chamberlainom in Hitlerjem trajali vse do sobote. Iz dejstva, da se je Chamberlain že po prvem razgovoru s Hitlerjem odločil za povratek v London, sklepajo, da so se pojavile med stališčem angleške vlade in stališčem Nemčije tako velike razlike, da je bil Chamberlain prisiljen vrniti se v London ter se posvetovati z merodajnimi činitelji, ali je na tej osnovi možno nadaljevati razgovore.

Reuterjevo poročilo

London, 15. sept. br. Reuter poroča iz Berchtesgadenu: Ministrski predsednik Chamberlain se je vrnil ob 20.20 z Obersalzberga v hotel v Berchtesgaden. Nemški zunanji minister Ribbentrop je ostal na Obersalzbergu, kjer sta s kancelarjem Hitlerjem proučila rezultat današnjega razgovora s Chamberlainom. Ko se je Chamberlain vrnil v hotel, se je takoj umaknil v svoje apartmane. Zelo optimistično naziranje, ki je ves dan prevladovalo v Berchtesgaden, se je zvečer zopet poslabšalo. Šele komunik

Henleinov proglas

Henlein izjavlja, da je nadaljnje skupno življenje s Čehoslovaki nemogoče, in zahteva priključitev k Nemčiji

Praga, 15. sept. h. Uradno objavljajo: Nemški radio je danes razširil dva proglasa sudetsko-nemške stranke, in sicer najprvo proglas Henleina, ki poudarja, da je končnoveljavno nemogoče vsak sporazum s češkoslovaško vlado. Proglas zahteva priključitev sudetsko-nemških pokrajin k Nemčiji.

Drugi proglas predstavlja proklamacijo v Ašu zbranega vodstva sudetsko-nemške stranke. Ta proglas pravi, da se bodo sudetski Nemci branili z vsemi sredstvi, in trdi, da češkoslovaško vojaštvo ropa v sudetsko-nemških pokrajinah in mori nedolžno prebivalstvo. Ta proglas vodstva sudetsko-nemške stranke na češkoslovaškem ni bil objavljen, pač pa je oba proglasa razširila nemška uradna agencija DNB. ČTK je z merodajnega mesta pooblašena izjaviti, da je v obeh primerih uvedeno postopanje s strani merodajnih oblasti.

Večerna izdaja »Prager Tagblatt« piše v zvezi s tem: Do sedaj se ni dalo ugotoviti, ali je bil ta proglas res sestavljen v Ašu. Značilno je, da je danes ob 13.05 tudi dunajski radio objavil nekako proklamacijo Henleina v kateri se odkrito izraža za odepcev sudetsko-nemških pokrajin.

Berlin, 15. septembra. br. Vodja sudetskih Nemcev Henlein je objavil iz Čebe proglas, v katerem med drugim pravi, da je režim češkega pritiska po uporabi strojnice, bojnih avtomobilov in pušk proti prebivalstvu dosegel svoj vrhunec. S tem je češki narod dokazal pred vsem svetom, da je skupno življenje s sudetskimi Nemci nemogoče. V tem času teži krize, ki je preživljal sudetski Nemci, moram izjaviti pred

vsem civiliziranim svetom: Hočemo živeti kot svobodni državljani, hočemo mir in red v naši domovini, hočemo svobodo v naših domovih. Domov v raj!

Vtis v Londonu in Parizu

Pariz, 15. sept. h. V zvezi s Henleinovim proglasom, ki ga je razširil DNB, izjavljajo v Parizu, da predstavlja ta proklamacija neposredno pred prihodom angleškega ministrskega predsednika v Berchtesgaden dokaj slab znak za uspeh Chamberlainovega potovanja. Henlein in njegovi inspiratorji so Chamberlainu njegovo vlogo zelo otežkočili.

London, 15. sept. r. Na angleško javnost je napravilo najgloblji vtis, da je bil v trenutku, ko je stopil Chamberlain na nemška tla, objavljen Henleinov manifest »Heim ins Reich«. Listi se zelo ostro izražajo, oni krogi, ki so s skepsjo sprejeli Chamberlainovo potovanje, pa smatrajo, da je že sedaj dokazano, kako prav so imeli.

Henlein pobegnil v Nemčijo

Praga, 15. septembra. h. Po včerajšnjih krvavih dogodkih v Čebu, Karlovih Varih in drugod se je danes sestalo v Ašu vodstvo sudetske nemške stranke pod predstvom Henleina. Ze dopoldne so se nato Henlein in nekateri narodni poslanci, ki so člani vodstva stranke, pripeljali v Prago. Sprva se je zahtevalo, da nameravajo v Pragi zopet otvoriti tajništvo stranke, ki so ga včeraj zaprli in preselili v Aš. V to svrhu da so najeli v Pragi več avtomobilov. Kakor pa se je izkazalo, teh avtomobilov niso vporabili za selitev tajništva, marveč so z njimi pobegnili v Nemčijo.

Resen spopad v Čebu

Henleinovci so se s silo uprli policijski preiskavi v prostorih svoje centrale — šest smrtnih žrtev

PRAGA, 15. sept. br. Zelo resen incident se je pripetil včeraj popoldne v Čebu. Sprčo zadnjih dogodkov je obstajal upravičen sum, da skrivajo v tamošnjih centralah sudetsko-nemške stranke, to je v hotelu »Viktoria« in v hotelu »Welzer«, večje količine orožja. Zaradi tega sta sinoči ob 18.30 prišla dva večja oddelka policijskih stražnikov z dvema oklopnima avtomobila, da bi izvršila v teh dveh hotelih hišno preiskavo. Čim so policijski stražniki izstopili iz avtomobilov, so začeli na njih iz drugega nadstropja hotela »Viktoria« in iz kletnih prostorov hotela »Welzer« streljati s puškami, revolverji in strojnimi. Istočasno so se pojavili napadatelci tudi na strelih sosednjih in nasprotnih hiš. Oba oklopna avtomobila sta na ogenj odgovorila. Nastalo je močno puškarenje, ki je trajalo skoro celo uro.

Po 20. uri se je policiji s pomočjo ročnih granat posrečilo razbiti zabarikadirana vrata hotela »Viktoria« in vdreti v kletne prostore, od koder se je streljalo. Tam so našli samo enega uslužbenca sudetsko-nemške stranke v Pragi, od koder je stranka včeraj z vso naglico preselila svoje pisarne v Aš. V hotelu je bilo po izjavi tega aretiranca še kakih 10 ljudi, pa se jim je posrečilo še pravočasno pobegniti.

Pri hišni preiskavi so našli v kletnih prostorih več sto pušk, 20 strojnice, naravnost ogromne zaloge municije, več zabojev avtomatskih pistol, pasov za municijo, torb za revolverje in slino. Ugotovljeno je, da je vse to orožje iz nemškega izvora in popolnoma novo. Zaplenili so tudi kompletne radijske oddajne postaje.

Policija je nato preiskala še hotel »Welzer«, od koder so streljali še do 21.30. Šele

takrat, ko se je policija poslužila dušilnih plinov in je zaplinila ves hotel, je streljanje ponehalo, in je v mestu zopet zavladal mir.

Praga, 15. septembra. AA. (ČTK) Včerajšnji dogodki so danes popolnoma likvidirani. V zvezi z incidenti v Čebu je bilo ubitih vsega 6 ljudi, od katerih sta dva Čehi. Vsi padli so bili z obrazom obrnjeni proti hotelu Welzel. Očitno so jih zadelo kroglo, izstreljene iz hotela. Pri nemirih v Schwaderbachu so uporniki po veliki večini zbežali na nemško ozemlje. lje.

Kaj pravijo Nemci

Berlin, 15. septembra. AA. (DNB). V Čebu je sredi prišlo ponovno do težkih spopadov. Češka državna policija je ob zaščiti oklopnih avtomobilov skušala izvesti preiskavo v hotelu Viktorija, kjer je sedaj glavni sedež sudetsko-nemške stranke. Straža pred hotelom ni hotela pustiti redarjev v poslopje. Zato je policija začela streljati. Pri tem je bil ubit neki češki redar od kroglo, ki je zgrešila cilj. Policija je nato vdrla v poslopje in zasedla vse prostore. Redarji so najprej iskali orožje, našli pa so samo staro lovsko puško. Takoj nato je policija nasilno vdrla v hotel Welzel, ki je nasproti glavne postaje. Tudi v tem hotelu so pisarne sudetske nemške stranke.

Ubit je bil en član sudetske nemške stranke. Sredi je bila policija še zmeraj v pisarnah, tako da je delovanje stranke popolnoma ustavljeno.

Včerajšnji izgredi

Praga, 15. sept. AA. (ČTK) V noči s 14. na 15. septembra je prišlo še do več težkih kršitev reda. Povsod so interverirali javni varnostni organi in napravili red. V vseh teh primerih so voditelji izredov zbežali še pred policijsko intervencijo in prepustili druge njihovi usodi, ter gledali, da sami zbeže čez mejo.

V Werneriju (okraj Džčin) je okoli 20 oboroženih ljudi napadlo orožniško postajo in pošto. Orožnike, učitelje češke šole in upravnika pošte so odvedli v mestno hišo, odkoder so jih osvobodili, ko so prišli varnostni organi in napravili red.

V Svatem Sebastianu (Chomutov) je neki Kupert Jachi na kolesu in s čepico sudetskega reditelja streljal na orožnika in vojaka, ki sta ga pozvala naj se ustavi. Orožnika je ubil, vojaka pa ranil. Z drugim strelom je ranil nekega češkega državljan. Morilec je našel smrt.

V Benešovu nad Plčnicco je okoli 2.000 članov sudetsko-nemške stranke napadlo tamkajšnjo pošto in potrgalo telefonske žice, nakar jih je policija razglašala za gumijskavci. Več policijskih agentov so osuvali, šoferja policijskega avtomobila pa z nožem ranili v roko.

V Rumurgu so kršili javnega reda razbili izložbe v trgovinah in okna na hišah. Tudi v sosednji občini Dolnji Ernberg je demonstriralo okoli 2.000 ljudi. Pri policijski intervenciji ni bil nihče ranjen.

V Krasni Lipi (okraj Rumburg) je skupina članov sudetsko-nemške stranke skušala napasti tamkajšnjo socialno demokratsko zadrugo, vendar je okrajni glavar sam s svojo intervencijo napravil red.

V Warnsdorfu je okoli 20 ljudi skušalo prekopati mejo in priti v Nemčijo. Carinski stražniki so se jim postavili po robu. Demonstranti so se brez boja razpršili. Nekateri izmed njih so nato razbili več trgovinskih izložb.

V Čebu je orožnik aretirati nekega sumljivega mladeniča. Ker je hotel zbežati, je orožnik streljal za njim in ga laže ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Begunci iz sudetskih krajev v Pragi

Praga, 15. sept. AA. (Havas). V noči od ponedeljka na torek je prišlo v Prago 10 posebnih vlakov s češkimi in nemškimi begunci iz sudetskih krajev. Danes je na Masarykovo postajo prišlo 400 nemških in čeških demokratov. Zakupnik postajnega bifeja je razdelil med begunce juhe, med njihove otroke pa mleko. Davi ob devetih je pripeljal še en poseben vlak iz Varnsburga, kjer je proglašeno obsedno stanje. Vlak je imel 14 vagonov z 800 ljudmi. Skoraj vsi begunci so imeli znake v češkoslovaških narodnih barvah. Med begunci so večidel stari delavci, ki so prišli s seboj vse, kar premorejo. Na železniški postaji čakajo, da jim priskočijo na pomoč človekoljubna društva, ker nimajo v Pragi nikogar, da bi se nanj obrnili.

Sprejemi diplomatov pri predsedniku vlade

Beograd, 15. sept. AA. Danes je ministrski predsednik dr. Stojadinović sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu nemškega poslanika na našem dvoru Viktorja v. Heerena in češkoslovaškega poslanika Jaroslava Lipo.

Iz Španije

Barcelona, 15. septembra. AA. Vojno ministrstvo je sredi objavilo, da je imel sovrainik ob Ebru včeraj ogromne izgube ter da sedaj reorganizira svoje oslabilene čete omejujoč se pri tem samo na topovsko streljanje. Na drugih frontah ni bilo nič novega.

Salamanca, 15. septembra. AA. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: V sredi ni bilo nič novega na nobeni fronti. Nacionalistična letala so v noči dne 13. septembra bombardirala vojaška poslopja v Villastaro de Mar.

(Glej tudi 7. stran!)

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pooblačilo se bo po vsej državi, le v južnih krajih bo še precej jasno. Deževalo bo skoro povsod, posebno pa še v zahodni polovici in v severnih krajih. Temperatura se bo znižala na zahodu, v drugih krajih pa bo narasla.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Vreme se bo poslabšalo.

Dunajska: V južnih Alpah oblačno, deževno in hladno.

Kulturni pregled

Masarykova češkoslovaška knjižnica v Ljubljani

Stara ideja, da dobi Ljubljana Mestno slovaško knjižnico, se bliža uresničenju. Prvi oddelek nove javne knjižnice, ki bo obsegal češkoslovaško literaturo in nosil slavno Masarykovo ime, bo v doglednem času popolnoma urejen in izročen javnosti. Če otvoritev ne bo mogoča že za 28. oktobra, tedaj bo nova knjižnica slovesno odprta na Masarykov rojstni dan 7. marca 1939. Okrog 2000 izbranih čeških in slovaških knjig bo poleg informativne književnosti o Češkoslovaški v mednarodnih jezikih stalno na razpolago vsem, ki se zanimajo za bratski narod in njegovo državo. Ustanovitev te knjižnice je dogodek, ki je že sedaj vreden pozornosti.

Ideja slovaške knjižnice v Ljubljani sega že petdeset let nazaj. L. 1887. je za služni organizator češko - slovaške vzajemnosti Jan V. Lego ustanovil v Pragi Češko - slovaško društvo, ki naj bi med drugim osnovalo v Ljubljani, Mariboru in Celju slovaško knjižnico. To zamisel je 1. oktobra 1887. sporočil J. V. Lego pesniku Antonu Aškercu. Žal da so bile češkoslovaške, posebej še finančne razmere tedaj, ne dovolj dobre in plemenite volje našega pravega prijatelja in njegovih sodelavcev. Zamisel se je pojavljala kot pobožna želja vedno znova, zlasti ob priliki oddelka Prešernovega spomenika v Ljubljani, ko so se v našem mestu zbrali številni slovaški kulturni delavci (iz Prage med drugim primar dr. Srb in pesnik Jaroslav Vrchlický). Tedajni župan Iv. Hribar se je zavzemal za ustanovitev Mestne slovaške knjižnice. Ko je postal mestni arhivar pesnik Aškerc, je mnogo proučeval to zasnovo, vendar do izvedbe ni prišlo. Šele pol stoletja po Legovi iniciativi je v glavnem po vnetem in smotnem prizadevanju češkoslovaške konzula g. Miňovskega stara ideja dozorela tako daleč, da bo kmalu uresničena.

Neposreden povod za uresničenje te zamisli je dala lepo uspeša razstava češke in slovaške knjige, ki jo je priredila Jugoslov. češkoslovaška liga v Ljubljani oktobra 1. 1936. Zanimanje za to razstavo, takisto kakor drugi pojavi, na pr. ot. k. čeških jezikovnih tečajev, razmah J. C. lig, povpraševanje po češkem tisku v naših kavarnah itd. je pokazalo, da prijateljevali med češkoslovaki in Slovenci ne koreninijo samo v iskrenih čustvih, marveč tudi v občutju tesnejše kulturne povezanosti, v tradiciji, v potrebi temeljitjega poznavanja Čehov in Slovačkov. Ko se je takrat po zaslugi lepega razumevanja češkoslovaških službenih krogov, zlasti prosvetnega ministrstva in v nemali meri čeških založnikov, zbralo v Ljubljani toliko število čeških in slovaških knjig, je g. konzul Miňovský sprejel misel, da se ustanovi na tej osnovi trajnejša institucija, t. j. Masarykova češkoslovaška knjižnica. Praško prosvetno ministrstvo se je ob istem času bavilo z načrtom, da bi ustanovilo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani informacijske knjižnice o Češkoslovaški, v katerih bi združili vse priročnike in drugo literaturo, ki jo potrebujejo pisatelji, publicisti, novinarji in drugi, če se hočejo globlje baviti s češkoslovaško v Ljubljani sta se obe akciji znašli na isti točki in oziroma se je lahko združili s širšim.

Medtem se je ustanovil poseben odbor za ureditev Masarykove češkoslovaške javne knjižnice pod častnim predsedstvom g. konzula Miňovskega in pod vodstvom predsednika g. univ. prof. dr. A. Krála. Ta odbor je pritegnil k sodelovanju mestnega prosvetnega načelnika g. prof. dr. Moleta in kot strokovne sodelavce g. dr. R. Krivica, dr. Tineta Debeljaka in B. Borka. Ob osebnem sodelovanju g. konzula Miňovskega in z marijivim prizadevanjem odborovga tajnika, čl. učitelja g. Adolfa Poláka, se je izvršila po založniških katalogih izbira novih knjig, medtem ko so se že pripravljale knjige — delno ostanki omenjene razstave — katalogizirale. Odbor je medtem zbiral sredstva in nabiral med čl. rojaki v naši banovini že dosedaj lep znesek, ki ga je izpopolnilo s svojim prispevkom, češ. prosvetno ministrstvo. Ker so češka založništva pokazala tudi v tem primeru vzorno razumevanje svojih kulturnih nalog in dovolila za Ljubljansko Masarykovo knjižnico znatne popuste, bo mogoče nakupiti pred otvoritvijo za kakih 50.000 din čeških in slovaških knjig, tako da bo število knjig lahko zaokroženo na 2000 vezanih in katalogiziranih izvodov. Duplikati, ki so se nabrali, bodo tvorili podlago za čl. knjižnice v drugih naših mestih.

Praško ministrstvo prosvete, v katerem poseveča tej akciji posebno skrb g. min. svetnik Antonin Beringer, znan tudi kot generalni tajnik Č. J. lig, je že ob združitvi ljubljanske in praške akcije zahtevalo, da bodi last in uprava knjižnice izročena pravni osebi. Medtem se je s strani kulturnega odbora ljubljanske mestne občine začela akcija za ustanovitev najprej komunalne, nato pa javne mestne knjižnice. Že pred svetovno vojno je ljubljanska občina zbrala na magistratu lepe knjižne zaklade. Posebno dobro so zastopana periodika iz Gorice in Primorske, dalje nekatera iz Amerike, tako da je tu zbrana material, ki ga pogrša celo sedanja Vseučiliška knjižnica. Občinska knjižnica šteje okrog 5000 zvezkov in je sedaj namočena v preurejenih prostorih Aueršpergove palače. Načelnik dr. Molé je glede na to knjižnično podlago dal iniciativo, da naj mestna občina ustanovi vse-slovaško javno knjižnico — prvo te vrste v Jugoslaviji — in tako uresniči staro zamisel Jana V. Lega. Ta predlog je bil simpatično sprejet in kulturni odbor je storil svoj sklep 23. novembra lani. Budžetni razlogi pa so izvedbo onemogočili. Poleg tega je za mestno slovaško knjižnico potreben znanstveno kvalificiran knjižničar z osebjem. Vse pa kaže, da je zadeva na dobri poti in če bo mestna občina občina izvršila nadaljnje, zlasti finančne korake, bo Mestna slovaška knjižnica realizirana.

S to akcijo se je naposled združila akcija prej omenjenega odbora. G. konzul Miňovský in g. župan dr. Adlešič sta se v načelu sporazumela, da prevzame mesto Ljubljana Masarykovo češkoslovaško knjižnico kot prvi oddelek Mestne slovaške knjižnice. Po vsej verjetnosti bo skrbel za nadaljnje razširjenje Masarykove češkoslovaške knjižnice poseben kuratorij. Vse-tako stoji Legova pol stoletja stara zamisel pred uresničitvijo, in slovaško-češkoslovaški kulturni stiki dobe ne samo nov videz, ampak tudi nov duh v duhu starih preizkušenj tradicij. —

Zapiski

Masarykovi spisi na Daljnem Vzhodu. »Prager Presse« je priložila 13. t. m. pregled prevodov Čapkovskega spisa »Hovory s Masarykem« v tuje jezike. To delo je bilo doslej prevedeno v nemški, angleški, madžarski, ukrajinski, francoski, estonski, slovenski, hrvaški in kitajski jezik. Zanimiv je kitajski prevod. Izšel je 1. 1936 v Šanghaju. K. Čapek je v kitajščini označen kot »Ša-po-kec, Masaryk pa »Ma-sa-li-ko«. V »Lidovih Novinah« z dne 14. t. m. pa poroča Jaromír Čoležal, da je že 1. 1933 izšel kitajski prevod Masarykovega spisa »Svetovna revolucija«. Masarykovo ime je tu označeno »Ma-sa-ko«. Obstoj tega prevoda je bil doslej češki javnosti in celo specializem za masarykiana povsem neznan.

»Z Novega sveta« se imenuje pesniška zbirka, ki jo je pravkar izdal v Clevelandu (Ohio) najznamenitejši pesnik ameriških Slovencev Ivan Zorman. Krasno opremljena knjiga šteje 112 strani. K tej novi zbirki našega ameriškega pesnika se bomo ob priliki še vrnili s podrobnejšim prikazom, danes jo samo vpišujemo v kroniko slovaškega slovenstva dogajanja.

Zaljubljeni Danka Angeličevič »In memoriam T. G. Masaryk« je izdal v slovaškem prevodu kot spomin na 14. september 1938 vneti prevajalec dr. Vojtech Měrka. Isti prevajalec je objavil v nitranskem kulturnem mesečniku »Slovenská brázda« (14. septembra) izbor iz lirike Danka Angeličeviča.

S P O R T

Podsavazno prvenstvo I. razreda

Reka bo imela v gostih Svoboda, Jadran pa moštvo gorenjske metropole

Na igrišču Reke bo v nedeljo srečanje, za katerega izid ni mogoče postaviti pravih nikakih prognoz. Obe moštvi sta namreč v 2. kolu priredili svojim somišljenikom nemajhno presenečenje. Svoboda je v žilavi borbi odpravila resnega kandidata za prvo mesto, Marsa, Reka pa je prav brez potrebe pustila obe točki šiškarjem. Kako bo v nedeljo? Svobodaši računajo, da so v stalni formi. Rečani so pa tudi optimisti, vsaj za to srečanje; verujejo v naš stari pregovor — enkrat eden, enkrat eden!

Jadran — Kranj bo brez dvoma najzanimivejše srečanje 3. kola in bo na igrišču Jadrana. Kranj hoče za vsako ceno obdržati lanski položaj in ponoviti lanski uspeh nad Jadrantom, ko je domačim odvzel točko in jih izločil iz ožjega podsavaznega tekmovanja. Kranj goji lep nogomet, povezan s tehničnimi finisami, je borben in neuklonljiv. Jadran se to pot predstavi prvič domači publiki, ne misli pa poceni oddati točk, da dokaže vsem in vsakomur, da si je 4 točke, ki jih je prinesel iz Jesenic, prav pošteno zaslužil. Jadran goji povsem različen sistem od »Gorenjcev«, ki je pa najprimernejši za prvenstveno borbo. Znan je kot borben in nepopustljiv, moštvo, s katerim ima sleherni težko delo. V moštvi ni izrazitih prvotvornih moči, pač pa predstavlja celoto, ki povsod dela enakomerno.

Razpis gorske moto-dirke na Rašico

Moto ZSK Hermes priredi dne 18. septembra 1938 gorsko motociklistično dirko na občinski cesti iz Sred. Gamelj v vas Rašica.

Dirka se po pravilniku FICM in MSKJ ter in. Sp. Reg. Pričetek ob 14.30. Dolžina proge je 1.860 m. Dirka se za klubsko gorsko prvenstvo in so kot konkurenti dopušteni člani Moto Hermes, ostali motoristi lahko vozijo izven konkurence, a se s tem avtomatski podvržejo vsem ostalim točkam tega razpisa. Dopolniti se vsi turni in sportni motorji, ki bodo vozili v kategorijah: a) motorji do 125 cm, b) turni motorji brez ozira na jakost, c) sportni motorji do 350 cm, d) sportni motorji nad 350 cm. Ako se prijavi dovolj motorjev, lahko vodstvo dirke številu kategorij razširi.

Vsako vozilo mora biti opremljeno z dvema, samostojno delujočima zavorama. Člani kluba Hermes so prijavnine oprostili, ostali po din 10. Čas prijave pri vodstvu dirke do 16. t. m. zvečer pri »Sestici«, pozneje prijava dvojna.

Starta se v časovnem razdobju 2 minut. Pregled vozil bo v nedeljo ob 11.30 na startu. Trening bo v nedeljo ob 11. ure ob upoštevanju cestno-policijskega reda. Za dosežena mesta prejmejo zmagovalci okusne diplome oziroma plakete ter darila v naravi, ki jih stavijo na razpolago prijatelji kluba. Razglasitev doseženih mest in razdelitev pripadajočih nagrad po dirki v gostilni Maček v Sp. Gameljnah, diplome in plakete se razdelijo po Grajski dirki v Ljubljani. Prireditelj odklanja vsako odgovornost in moralno odgovornost za ev. posledice dirke. Vsak vozač mora sam skrbeti za lastno zavarovanje in je sam odgovoren za vsako komurkoli povzročeno škodo. Protesti se vlagajo po saveznem pravilniku pri vodstvu dirke, ki bo v gostilni pri »Majerju« v Sred. Gameljnah. V slučaju slabega vremena se dirka preloži na 25. sept. t. l.

Sportni komisarji: ing. Karl Jax in Karol Hribnik st.

Moto Hermes, Ljubljana.

Zanimanje za dirko na Rašico

Za nedeljsko motociklistično dirko Srednje Gameljne—Rašica vlada med motoristi naravnost izredno zanimanje. Rašica pa je tako rekoč pred nosom. Opozorjamo, da nosijo prireditelji dirke vse stroške za bencin in za celodnevno prehrano za vse vozače.

Prijave sprejema odvetniška pisarna dr. Campe, Aleksandrova c. 4, o. vodja dirke g. Rupena Ivan, trdnica Rupena-Lutz v Šiški.

Trening bo v nedeljo med 9. in 11. ceta pa bo brezpogojno zaprta točno ob 14.30.

Vabimo motoriste bližnje in daljne okolice na obilen poset. Ljubljanske izletnike opozorjamo na to prireditve, katerim bo omogočeno združiti izlet in udeležbo na prireditvi — gorski motorni tekmi, Hermežani pa se morajo brezpogojno udeležiti

novica, ki obsega prevod petih pesmi ter poleg pesniškega alika tudi kratke oris njegovega življenja in dela. V navedeni številki »Slovenske brázde« je nadalje izšel članek Jožela Boháča »iz življenja jugoslovanskega kralja Petra II.« in dr. Měrke prevod članka dr. Vladimíra Dvorníkovíča o Tolstoju.

Ob jubileju »kraljeve ročice« (Daphne Blagayana Freyer) prinaša najnovejši »Planinski vestnik« članek inspektorja Jos. Westra za zanimivimi podatki k zgodovini domače botanike. Čvetki grofa Blagaye je posvečena tudi črtica R. E. »V carstvu kraljeve ročice«. V istem zvezku sta objavljena turistična potopisa »Čez Črni vrh na Visokoc« (dr. J. C. Oblak) »Po vrhovih Velike Kapele (M. Zalokar), oba lepo ilustriрана. Razen teh prinaša zvezek še krasna prispevka Pavla Kemperla in Pavla Kunaverja ter razne zapiske in vesti.

»Matice Srpske« bo imela 2. oktobra t. l. redni občni zbor. Ta najstarejša srbska kulturna organizacija izdaja še vedno svoj znan »Letopis Matice Srpske«, dalje društvene botanike. Čvetki grofa Blagaye je posvečena tudi črtica R. E. »V carstvu kraljeve ročice«. V istem zvezku sta objavljena turistična potopisa »Čez Črni vrh na Visokoc« (dr. J. C. Oblak) »Po vrhovih Velike Kapele (M. Zalokar), oba lepo ilustriрана. Razen teh prinaša zvezek še krasna prispevka Pavla Kemperla in Pavla Kunaverja ter razne zapiske in vesti.

Arhivi pariške Bastille v Leningradu. Za prihodnje leto pripravljajo v Leningradu veliko razstavo, posvečeno 150letnici zavzetja pariške Bastille. Ob tej priliki je prišlo na dan malo znano dejstvo, da se nahajajo v leningrajski knjižnici arhivi Bastille, ki jih je rešil pred uničenjem tedanji svetnik ruskega poslanstva v Parizu Dubrovski. Ruski diplomat je bil prisoten pri zavzetju Bastille in je s svojimi služabniki pobiral papirje, ki jih je metala okoli okna razjarjena množica. Med ohranjenimi listinami so tudi nekatera zaplenjena literarna dela, ki so zaradi tega ostala vse do danes neznan.

Lepa Masarykova svečanost v Zagrebu

Zagreb, 15. sept. o. Sreči je bila tu druga lepa svečanost v spomin na pokojnega češkoslovaškega prezidenta T. G. Masaryka. Komemoracija so priredili v veliki dvorani češkoslovaške narodnega doma, v kateri se je zbralo izredno mnogo prijateljev češkoslovaške republike. Razen članov češkoslovaške kolonije v Zagrebu je prišlo tudi mnogo Zagrebčanov, ter zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

Svečano komemoracijo je otvoril pevski zbor pevskega društva »Lisinskega«. Nato je govoril češkoslovaški generalni konzul dr. Resl. Označil je pokojnega prezidenta kot posebej genij češkoslovaškega naroda, ki bo svojo misijo izpolnil tudi sedaj v najtežjem trenutku. Za velike demokratične ideje pokojnega Masaryka se bo češkoslovaški narod boril do zadnjega moža.

Sledila je druga pevska točka, kakor je spregovoril inž. Jušić, ki je obležal delo in značaj pokojnega Masaryka kot učenjaka, borca, diplomata in ustanovitelja češkoslovaške republike. Komemoracija se je zaključila z viharimi ovacijami Češkoslovaški.

»Jugoštampa« na dražbi

Zagreb, 15. sept. o. Današnje »Narodne novine«, službeni list vsake banovine, so objavile oglas sreskega sodišča I. v Zagrebu, v katerem razpisuje prisilno javno dražbo za celokupno imetje »Jugoslovenske štampce«, d. d. v Zagrebu. Oglas našteva posamezne nepremičnine in predmete, ki se bodo prodali na dražbi in navaja tudi njihovo ocenjeno vrednost. Hiši v Masarykovi ulici št. 28 in 30 sta bili skupno z dvorišči ocenjeni na 3.386.000 din. Tiskarski stroji, zastavljeni pri DHB, na din 2.102.000 din, ostali nezastavljeni stroji pa skupno s pritliklinami na 540.000 din, tiskarski regali in svinec na 389.000, vsa ostala oprema na 56.000 din.

Listi so bili ocenjeni takole: »Novosti« 3 milijone, »Morgenblatt« 165.000, »Sediljačke novosti« 30.000, »Sportske novosti« 30.000 din. Vse stvari, ki pridejo na dražbo, so bile ocenjene skupno na 9.916.000 din. Kavcija za udeležbo pri dražbi bo znašala 10 procentov te vsote. Najnižja sprejemljiva ponudba znaša 4.365.000 din. Dražba bo v prostorih sreskega sodišča št. 1 v Zagrebu 28. oktobra ob 9. dopoldne.

Odlikovanja

Beograd, 15. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so odlikovani z redom sv. Save 2. stopnje pomočnik bana vardarske banovine Kraojevčev ter pomočnik bana zelske banovine Živojin Simonović; z redom sv. Save 4. stopnje Ivan Zabret, župan občine Pre-doslie pri Kranju; z redom sv. Save 3. stopnje dr. Viško Pfeifer, načelnik splošnega oddelka, in dr. Josip Hubad, načelnik upravnega oddelka banke uprave v Ljubljani, Frane Trajner, župnik pri Sv. Miklavžu pri Slovenjem Gradcu; z redom sv. Save 4. stopnje Ivan Gračner, upravnik zdravilišča Rogaske Slatine, Josip Bart, član občinske uprave v St. Janžu pri Dravogradu, Niko Sadnikar, veterinarski inšpektor v p. z. Kamnika; z redom Jugoslovenske kronske 5. stopnje Anton Belec iz Št.

R A D I O

Sobota, 17. septembra
Ljubljana 12: Pester spored s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Za delopust igrati Radijski orkester. — 18.40: Socialno skrbstvo v Ameriki (gd. Zlata Pirnatova). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: Ob 20letnici osvobodjenja: Preko Daljnega vzhoda v osvobodeno domovino (g. Jakob Grčar). — 21: Prenos Verdijeve opere »Falstaff« iz Rima. V odmorih napovedi in poročila.

Beograd 15.45: Narodna glasba. — 17.20: Koncert orkestra in solistov. — 20: Pester spored. — 22.15: Godba za ples. — Zagreb 17.30: Orkestralni koncert. — 20: Lahka glasba orkestra in solistov. — 21: Prenos Verdijeve opere »Falstaff« iz Turina. — Praga 19.20: Pester spored. — 20.25: Koncert češke glasbe. — 22.20: Ples. — Varšava 21.10: Iz operet in zvočnih filmov. — 22: Pester spored. — Sofija 17: Lahka, komorna in plesna muzika. — 19.30: Flava in oboa. — 20: Pesmi in plošče. — 21.45: Lahka in plesna muzika. — 22.30: Nadaljevanje koncerta. — Dunaj 12: Orkester. — 16: Urica razvedrila. — 18.15: Zborovsko petje. — 20.10: Pester glasbeni spored. — 21: Zvočna igra. — 22.30: Mali orkester in solisti. — 24: Zlataven spored. — Berlin 19: Za zabavo. — 20.10: Skrajšana Puccinijeva opera »La Bohème«. — 22.45: Lahka in plesna muzika. — 2.00: Nočni koncert. — München 19: Plošče. — 20.10: Pester spored. — 22.20: Sobotni ples. — 24: Lahka glasba. — Stuttgart 19. Oponaša, zvočni film, kabaret, ples. — 20.10: Veliki orkester in pevci. — 22.30: Kakor München. — 24: Plesni orkester. — 2.00: Nočni koncert.

Vrta nad Ljubljano, z redom sv. Save 5. stopnje Anton Zabukovec, policijski nadstražnik iz Ljubljane, Peter Pavlovič, policijski nadstražnik iz Ljubljane, ter policijski nadstražniki Anton Pavlovič, Frane Prešern, Jožef Senčar, vsi iz Ljubljane, dalje Oton Bauman, bivši trgovski pomočnik iz Krškega; z zlati kolajno za državljanske zasluge pa poleg drugih policijskih nadstražnikov Martin Dolinar ter policijski stražniki Jože Stare, Pavel Kavšek, Ivan Reven in Oton Vončina iz Ljubljane; s srebrno kolajno za državljanske zasluge pa Karli Jase-ničnik, policijski stražnik v Ljubljani

Železniška nesreča pri Radečah

Radeče, 15. septembra
Pri Radečah se je pripetila danes okrog polnočnega nenavadna železniška nesreča. Posesnik Fran Savinc v Radečah ima pri Sv. Petru malo posestvo, na katerem so danes kopali krompir. Malo pred polnočjo je Savinc s kolesjem peljal delavcem kosilo. Z njim je bila tudi 16letna hčerka Anica. Ko je zavozil na železniški prelaz, ki ni zavarovan z zapornikami, in kjer je zaradi zavoja pregled proge zelo oviran, je v istem trenutku pridrvel tovorni vlak. Lokomotiva je treščila v voz s tako silo, da je posesnika Savinca vrglo z voza ob progo, kjer je obležal s smrtno nevarnimi poškodbami nezavesten. Hčerka Anica se je v zadnjem trenutku ušla za odbijač na lokomotivi in je obvisela na njem. Lokomotiva je rinila voz pred seboj in ga popolnoma zdrobila, konja pa sta se odtrgala in zbežala.

Strojevodja je sicer z vso silo zaviral, vendar pa se je vlak ustavil šele po par sto metrih. Bil je prepičan, da je lokomotiva Anico popolnoma razmesarila. Neopisno je bilo njegovo začudenje, ko jo je zagledal na stopnici na sprednjem delu lokomotive pod dimnikom. Med vožnjo je Anica kljub strahu in smrtni nevarnosti imela toliko moči, da se je z odbijača povzpela na lokomotivo in se sedela na stopnišču. Ko je visela na odbijaču, ji je posnelo čevlje in tudi nekaj kože na petah, drugače pa se ji ni zgodilo ničesar. Čim se je vlak ustavil, je skočila s lokomotive in odhitela nazaj na pomoč svojemu očetu. Njegove poškodbe pa so bile tako hude, da je kmalu podlegel in je poklicani zdravnik dr. Matko mogel ugotoviti samo še smrt.

Pokojni Savinc zapušta vdovo in tri nepreskrbljene otroke. Vzrok nesreče bo podrobno ugotovila železniška komisija.

MAGNEZIJA SAN PELEGRINO

Kdor trpi zaradi glavobola, pomanjkanja teka, želodčnih krčev, temu priporočamo pe-ne-ke se MAGNEZIJO S. PELEGRINO (znamke Prodel), ki ugodno učinkuje in destina-cijra črevesje.

Dobi se v vseh lekarnah v škatlicah, vsebujočih eno dozo, z ali brez okusa po jano.

Prodajna cena din 6.—

R. S. br. 27283-23/X 1935 I.

Potrži globoke žalosti obveščamo vse sorodnike, prijatelje in znance, da nas je včeraj dne 14. septembra 1938. ob 19. uri po kratki a mučni bolezni, previdna s tolažili sv. vere zapustila naša predoba in zlata mamica, stara mamica, gospa

ANA KANOBELJ

roj. REBEC

VDOVA PO ŽEL. KANCELISTU

Preblando pokojnico spremimo v petek 16. septembra 1938. ob 4. uri popoldne iz miriške veže Stara pot št. 2, na njeno zadnje bivališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, Gorenje, dne 15. septembra 1938.

Zaljubljeni:

HERMAN, FRANC, sinova; PAVLA, hčerka in ostali sorodniki.

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

Njegova naloga je bila, da skrbi zanjo in bedi nad njo; kako bo to opravil, ni bila njena stvar. Tako sta šla dalje. O prvi priliki sta zapustila kanjon, se s trudom prebila preko nizkega hrbita ter drsela in se kotila v sosednjo grapo navzdol. Na dnu sta prišla do vode. Drobni curek izvirk, ki je napajal reko v dolini. Drug ob drugem sta legla na zemljo in pila. Potem sta sedla drug drugemu nasproti in se drug drugemu zazrla v oči.

»Betty« je na lepem spregovoril Jim, »vražje dekle ste!«

»Da sem res?« je vprašala. V njenem glasu je razbrala, da je vesela njegovega poklona.

»Nisva še tako daleč od farne, kakor bi si želel«, je nadaljeval. »Precej časa nama bo treba, da si poiščeva primerne bivališča, predvsem pa morava ostati v bližini vode.«

Betty se je strinjala z vsem; če bi bilo po njenem, bi si bila želela vsaj kakšnih tisoč milj daleč stran, a treba se je bilo sprijazniti s položajem. Ta njena pripravljenost, vdati se vsemu, čemur se ni bilo mogoče izogniti, ne da bi bila samo po tožila o svoji usodi, ga je bila navdala z občudovanjem.

58

»Ogledati se morava torej za kakšnim mestom«, je rekel Kendrick in vstal, »kjer bova lahko prebivala, morda tudi nekaj dni.«

Zdaj je tudi Betty plaho stavila svoj predlog, kakor da skoraj nima pravice do besede:

»Tamle gori« — pokazala je proti grebenu, ki je temno štrlel proti nebu — so pripravne čeri, pa do vode ni daleč. Pod skalami bi se našlo dobro zavetje. In od zgoraj bova lahko gledala v dolino, da vidiva, kaj se godi.«

Sam sebi si je na tihem priznal, da ji doslej ni bil pravičen. Trenutek je strmel vanjo, potem pa je kratko dejal:

»Pravi!«

Vnovič sta pila, nato pa sta se začela vzpenjati kvišku.

In Betty je kakšno uro pozneje v resnici našla zavetje, v katerem sta se sklenila prebiti. Kendrick je pravkar plezal preko strmega peščenega plazu, ko ga je od spodaj dosegel Bettyn glas.

»Meni se zdi, da sem našla«, je tiho rekla in glas ji je bil poln zmagoslavlja. »Pridite doli. Tu je velika jama, skrita med grmovjem. Sama je ne bi rada šla raziskovat — človek ne ve, morda je medved, kača ali kaj podobnega v njej.«

Spustil se je po strmini do nje. Stala je na majhni ravni skalnati polici. Z obema rokama je držala svoje krilo, glavo pa je nagnila naprej in skušala s pogledom prodrati gosto temo. Od daleč je videl grmovje, a ni videl jame, o kateri je go-

vorila. Bila je torej v resnici varno skrita. Navpična zev je držala v skalo, razpoka, kakršne nastajajo pogostokrat, kadar se ogromne skalne gmote po dolgem ločijo druga od druge. Ko je bila zemlja nekoč zdavnaj v gibanju, se je razpoka razširila; gora se je razcepila na dvoje orjaških polovic, ena izmed njih je bila nekoliko odstopila in zdaj stoji iz davnih dni stali tako druga kraj druge. Kendrick je s težavo zlezal v odprtino. Znotraj se je prostor zasukal vstran; kakšnih dvanajst korakov se je tipal dalje, potem pa je naletel na skalo, ki mu je zavirala pot. Stisnil se je mimo nje in opazil, da se razpoka odtod obrača v nasprotno smer in da se širi, dokler ne doseže širine kakšnih šestih čevljev. Kako daleč utegne odprtina segati v goro, ni vedel. Vrnil se je po Betty, ki je čakala ob vhodu.

»To bo nekaj kakor nalašč za naju«, je dejal. »Le kar v glavo mi ne gre, kako ste mogli odkriti to luknjo.«

»Grmovje rase tu čisto tik skal«, je pojasnila Betty. Pa sem menila, da bi se lahko skrila za njim, na drugi strani pa bi naju varovalo skalovje. Tako sem nalezela na odprtino.«

»Zrak ima dovolj dostopa, hladno in čisto je tudi«, je nadaljeval, »ničesar boljšega bi si ne mogla želeli.«

»Stene so tako blizu druga ob drugi«, je šepnila Betty in se rahlo zdržnila. »Človeku je, kakor bi ga utegnile stlačiti med sabo.«

»Po nekaj korakih je prostor malo širši.«

Sel je prvi, in ko je prišel spet do skale, se je stisnil mimo.

»Odtod drži na desno, kakšen ducat ljudi bi imelo prostora dovolj.«

Betty se je podvzela in mu stopala tesno ob strani. Zaman je skušala prodrati temo. Samo s tipom je razpoznavala steno in tla.

»Tema je tu, kakor v rogu«, je rekla. »Rada bi, da bi napravila luč.«

Za trenutek je tiho obstal.

»Morda smeja tvegati poizkus«, je rekel zamišljen. »Vijuge, ki jih dela hodnik, bodo najbrž preprečile, da bi kakšen žarek svetlobe prišel na plano. Pojdiva še malo dalje.«

»Postojte tu«, je rekel Kendrick. »Držite se blizu stene. Tu je vžgalica. Jaz pojdem nazaj do vhoda, da pogledam, ali se luč vidi od zunaj.«

»Samo hitro opravite«, je odvrnila Betty. Spet se je zdržnila od strahu. S svojo roko je poiskala njegovo in vzela vžgalico.

Razumel je njena čustva. Pohitel je nazaj. Ko je imel zavoj za seboj, ji je zaklical, naj prižge, in stopil do izhoda. Tako tiho je bilo vse, da je slišal, ko je vžgalico podrgnila ob podplat svoje sandale. Niti žarek svetlobe ni segel do njega.

»Ste prižgali«, je vprašal.

»Da, niste ničesar videli?«

»Pravi nič. Počakajte še trenutek. Prinesel bom malo kuriva.«

Pustila je, da je vžgalica dogorela do kraja. Potem je sapo zadrževala čakala v temi. Olajšana je zavzdihnila, ko je čula, da prihaja.

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvigljene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

Pred 25 leti so prišla v svet prva Zeiss-Punktal stekla. Na podlagi novih znanstvenih preračunov so bila to prva stekla za očala z na las natančno izdelavo in to v vseh močnostih z sferično, astigmatično in prizmatično učinkovitostjo. Slabovidnim nudijo ta stekla do sedaj nedosegljivo veliko vidno polje s točnim pogledom v vse smeri. S tem pa so si Zeiss-Punktal stekla pridobila tako velik sloves. Mnogo milijonov stekel za očala je izšlo iz Zeissovih tovarn, da tako služijo slabovidnim ljudem, boljše kot je bilo to pred tem mogoče. — Prednosti teh Punktal stekel so lahko deležne tudi Vaše oči. Zato zahtevajte izrecno Zeiss-Punktal pri Vašem optiku.

ZEISS-PUNKTAL najpopolnejše steklo za očala

Cena ni veliko višja od mnogih drugih zbočenih stekel.

Dobava v specialnih trgovinah z optiko.

Tiskana pojasnila »Punktal« dobite brezplačno pri CARL ZEISS, JENA, in pri generalnem zastopniku M. PAVLOVIĆ, Beograd, Mil. Draškovića 9. poštni pretnac 411.

Izgubljeno

Izgubila sem v tramvaju od glavnega kolodvora do bolnice denarnico z vsoto din 460. Pošten naiditeelj naj jo odda proti nagradi na ogl. odd. Jutra. 21958-28

Kromirana ura

damska, se je izgubila od Tvrševih cest, Gajev, Beethovnovi do »Dunava«. Proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 21950-28

Informacije

50 din nagrade dobi, kdor mi javi naslov Milana Knapa z naslov se naj pošlje podružnici Jutra v Mariboru. 21952-31

Opozorilo!

Opozoriam gg. trgovce, da g. Dolinšek Vitomir, Celje, ni več upravičen prodajati in kasirati za mene. »Mumosa«, Josko Oset, Ljubljana. 21941-31

Ženitve

Dekle vdovo ali ločenko, brez otrok, staro od 18—25 let, želim poročiti z 20 do 30 tisoč gotovine radi osamosvojitve dobro ideoč obiti. Samo resne proube s sliko na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takojšnja ženitev«. 21912-25

Dopisi

Dvignite v oglašnem oddelku dospelpe ponudbe.

Albanian, Auto 1938, Absolutna, Bosendorfer, Cista in marliiva, Cista in zanesljiva, Cez dan odsotna, Cista, Dobra in pametna, Daljša spričevala, Dopisnik, Donosno podjetje, Dober zastavnik, Dobra stranka, Dobri delavec, Dober davatelj in pedagog, Dober strojnik, Energična, Fanica, Gotovina, Garantirano zanesljivo, Hvalitelj 14, Hvalitelj 513, Hvalitelj 14, Inerter, Inteligent, Ilaš Valerie, Kupim hišo, Kavcija potrebna, Lepa prilika promet 30.000 din, Lokal, Ljubljana, Lepa bodočnost, Logatec, Lepo in ugodno, Mlada, Marljivo 66, Nizka cena ugodni pogoji, Najbolj prometni lokal, Nova hiša, Nekaj kavcije, Osebnosti, Odmev, Odputujem, Odgovor takoj, Plačam din 600, Priden mizar, Preselevec, Propaganda, Perfektna kuharica, Poštena kuharica, Plačam takoj, Popolnoma samostojna, Pragi, Rentabilno, Sobica, Srečen zakon 77, Siguren zaslužek, Slane Jožica, Stalna renta, Štedilnik, Takojšen nastop, Trezen, Uspeh, Ugodno, Vsestranska poštenost, Vesten, Veliko zanimanje, Začetnica, Z nekaj kavcije, 600, 8000.

Več rabljenih koles

kompletnih, dimenzije 32 X 6 za tovorni Chevrolet, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobre gume«. 21960-11

Kolesa

Kupim kolo dobro ohranjeno. Ponudniki naj se oglašajo v Dalmatinski ul. št. 10, I. n. levo, od 3. do 5. ure popoldne. 21920-11

Lokali

Dvorišni lokal takoj oddam. Poizve se pri hišniku. Blewiesova 48. 21949-19

Sobo odda

Sobo za stalno išče uradnik banke uprave. Pojasnila in naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21943-23a

Snažno sobico

solčno s posebnim vodom, iščem za takoj. Plačam točno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Din 200«. 21910-23a

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA. Pošta nas 23.

Varočniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.

Med mestom in deželo

posreduje »Jutro« mali oglasnik

Nikse

Z enim samim aparatom NIKSE praktično in ekonomično kuhate, pečete, cvrete, dušite, pražite itd., ogrevate sobo, sušite lase in se obsevate. Informacije in za nakup neobvezna predvajanja brezplačno. Na Vašo zahtevo pride zastopnik na dom.

KOMERCIALNI BIRO CEBULI JOZE, Jesenice, Gorenjsko.

Za Ljubljano in okolico: Zastopstvo NIKSE, Ljubljana, Tyrševa 15/I., telefon št. 33-38.

Damske plašče

za jesen,

dežne plašče, jesenske obleke, športna krila in bluze, jutranje halje, pisarniške halje, otroško konfekcijo nudi pred vselitvijo v nove lokale po skrajno znižanih cenah

F. I. GORIČAR — Ljubljana, SV. PETRA CESTA 29.

Čitajte in širite

»JUTRO«

2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA CESTA

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Beograd, dne 15. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE BEDEN

VDOVE PEKOVSKEGA MOJSTRA

kakor za poklonjene krasne vence, šopke in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, gospodom zdravnikom in č. sestram usmiljenkam sanatorija »Slajmerjev dom« za vso pomoč in skrb ob težki bolezni, ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 17. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v